

ÉNEK – ZENE

Az ének-zene tantárgy a Nemzeti alaptantervben meghatározott fejlesztési területek, nevelési célok megvalósításához tud hozzájárulni hatékonyan:

- az erkölcsi nevelés (elfogadják és cselekvéseik mércéjévé teszik az emberi kapcsolatok elfogadott normáit és szabályait);
- a nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés (hagyományok, ünnepek, szokások ismerete, különböző kultúrákkal való ismerkedés és azok tisztelete);
- állampolgári tudatosságra és demokráciára nevelés (el tudják magukat helyezni a közösségben, megértik a szabályok fontosságát, felismerik azokat a helyzeteket, amikor önkéntes aktivitásukkal lehetnek segítségére egyéneknek, szűkebb, tágabb közösségüknek);
- médiatudatosság, amelynek birtoklása választékosságot, fejlett ízlésvilághoz tartozó szelekciós képességet jelent, egyben az értékes médiatartalmak hozzáférésére motivál;
- az önismeret és társas kultúra fejlesztése (kommunikációs képességek, a társaikkal való együttműködés képessége és a mások iránt érzett felelősség és empátia továbbfejlődik);
- testi és lelki egészségre nevelés (kiegyensúlyozott és harmonikus személyiség fejlesztése, a mozgással erősített testtudat, érzelmi intelligencia).

A *kulcskompetenciák* fejlesztésében az ének-zene tárgy az alábbiakhoz járul hozzá a maga eszközeivel:

- az esztétikai, művészeti tudatosság és kifejezőképesség,
- anyanyelvi kommunikáció,
- szociális és állampolgári kompetencia,
- digitális kompetencia,
- kezdeményezőképesség és
- vállalkozói kompetencia.

Célok és feladatok

Az ének-zene tantárgy tanításának legfőbb céljai:

- Megismertetni a gyermekeket az éneklés és a zenélés örömeivel.
- Kulcsokat adni számukra a zene élményt nyújtó megismeréséhez, megértéséhez és élvezetéhez. Ezeknek a céloknak az elérését segíti a kiválasztott repertoár.

Az iskolai ének-zene tanulás várt eredménye: a zenei gyakorlat és a zenehallgatás során a tanulók széles körű élményeket szereznek, amely segíti őket eligazodni a körülöttük lévő sokszínű zenei világban, zenei alapműveltséget szereznek.

Az iskolai zenepedagógiai munka Kodály Zoltán alapelveire épül, az aktív éneklést, zenélést és értő zenehallgatást szorgalmazza, tradicionális népzene és igényes műzene alapul. A zenei hallásfejlesztés a relatív szolmizáció segítségével történik. A klasszikus remekművek értő befogadása fejleszti az érzelmi intelligenciát.

A kerettantervben feltüntetett anyagon keresztül a tanulók megismerik a magyar népzene és a más népek zenéje, nemzeti zenei kultúránk és a klasszikus zene, a jazz, valamint a populáris műfajok igényes szemelvényeit. A zenepedagógiai munka a tanulók iskolában, és iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve adott

esetben zenei gyakorlatára épülhet, amely ösztönözheti őket énekkarokban és házi zenélésen való aktív részvételre.

Az iskolai ének-zene óra elsősorban nem ismeretszerzésre való, hanem a pozitív zenei élmények és gyakorlati tapasztalatok megszerzésére, a művészeti alapkultúra megszerzésére.

Az ének-zene tanítása során a fejlesztési célok órakeretre, tananyagegységekre nem válnak el élesen. Minden órán sor kerül éneklésre, zenehallgatásra, fejlesztik a növendékek zenei generatív készségét, képességét. Ezt segíti a minden órán megjelenő *felismerő* kottaolvasás és a befogadói kompetenciák fejlesztése. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg. A feltüntetett tematikai egységek és közműveltségi tartalmak megjelenése a közoktatás gyakorlatában természetesen átfedik egymást, a tagolás csak a könnyebb áttekinthetőséget szolgálja.

1. Zenei reprodukció

1.1. Éneklés

- Az iskolai ének-zenei nevelés elsődleges élményforrásai a közös éneklés és az elmélyült zenehallgatás. Az ének-zene órán tanult zenei anyag egy részét énekléssel és kreatív zenei gyakorlatokkal készítjük elő, illetve sajátítják el a tanulók.
- Az énekórai műhelymunkát kórus egészíti ki, amely közösségformáló erőt képvisel. Cél, hogy a kóruséneklés örömét a tanulók az ünnepi alkalmak és hétköznapi számos területén megoszthassák másokkal (pl. ünnepségen, hangversenyen, közös éneklés a kirándulásokon, baráti összejöveteleken, közösségi alkalmakon). A kóruson kívül kisebb alkalmi éneklő csoportok, osztályok, évfolyamok, összes tanuló együtténeklési alkalmi a felelős közösségi magatartás, közösségi élményt szolgálnak.
- Az énekes anyag egy része mindvégig a magyar népdal, a klasszikus műzenei szemelvények, ami kiegészül a jazz és az igényes populáris zene válogatott szemelvényeivel elsősorban a befogadói hozzáállás különbségeinek érzékeltetése és a zenei minőség iránti érzékenység fejlesztése céljából, amelyek műfaji határoktól függetlenül értelmezhetők. Az elsajátított népzenei anyag néptáncélményekhez is kapcsolódhat. Az órai keretben megvalósuló tánczenei lehetőség nagymértékben segítheti a dalanyag funkcióba kerülését.

1.2. Generatív és kreatív készségek fejlesztése

- A generatív - létrehozó, alkotó - készségek és képességek fejlesztésének célja, hogy a tanulók a megszerzett zenei tapasztalatokat alkalmazni tudják, és azokkal képesek legyenek újat alkotni. A generatív tevékenységek, amelyek a kreativitás fejlesztése szempontjából nélkülözhetetlenek, fejlesztik a tanulók zenei érzékét, zeneértését és összpontosító képességét. Segítik őket a zene elemeinek önálló és magabiztos használatában, fejlesztik a tanulók önkifejező képességét, ötletgazdagságát, kreativitását és zenei fantáziáját.
- A generatív zenei tevékenységek a tanítás legkülönbözőbb témáihoz és fázisaihoz kapcsolódhatnak, s bennük a játékos alkotói munka öröme érvényesül. A generatív tevékenységet mindenkor megelőzi a zenei alkotóelemek (pl. ritmus, dallam, polifónia, harmónia, forma) vagy egy adott zenei stílushoz kapcsolódó zenei jelenségek (pl. a klasszika formaérzéke) megismerése az aktív zenélésen keresztül.

1.3. Felismerő kottaolvasás

- A kottaolvasás a zene értésének eszköze, általa olyan kódrendszer kulcsát kaphatják meg a tanulók, amely segíti őket abban, hogy eligazodjanak a zenei tartalmakban. A zenével való ismerkedés kezdeti szakaszában a felismerő kottaolvasás képessége a zeneértés mélységeihez is jelentősen hozzájárulhat. Az önálló zenélésben nélkülözhetetlen eszközzé válik.

- Az ötvonalas kottaképet a gyerekek látják már akkor is, mikor a jelrendszereket még nem tudják megfejteni. A tanulók a felismerő kottaolvasás segítségével egyre több zenei jelenséget képesek jelrendszerről felismerni. A kottaolvasás nem cél, hanem eszköz az iskolai zenetanulás folyamatában.
- A felismerő kottaolvasáshoz kapcsolódó zenei ismeretek tanítása soha nem elvontan, hanem az énekes és hangzó zenei anyaghoz kapcsolódóan történik. A népdalokból vett zenei fordulatokat felhasználjuk a ritmikai, metrikai és dallami elemek tudatosítására, formájuk megismerése pedig segít a formaérzék fejlesztésében. Az elemző megközelítés helyett válasszuk a műfaji meghatározást, találjuk meg az élethelyzet, az érzelmi kifejezés, az esztétikai szépség személyes kapcsolódási pontjait. A népdalok szövegének értelmezése rávilágít a népdalok gazdag szimbolikájára, megvilágítja a magyar szókincs gazdagságát. *A népdalok nem a felismerő kottaolvasás gyakorló példái. Csak akkor szolmizáljuk, ha az a szebb, tisztább megszólaltatást segíti.*

2. Zenei befogadás

2.1. Befogadói kompetenciák fejlesztése

A befogadói kompetenciák fejlesztése a zenehallgatás anyagának mélyreható megismerését segíti elő. A befogadói kompetenciák fejlesztése során az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyának kell érvényesülnie. A befogadói kompetenciák fejlesztésével megalapozható a tanulók zenehallgatási magatartása, akik a zenehallgatás során olyan élményeket – minél többféle és valóságos zenei

- tapasztalatokat – szereznek a hallgatott zenéről, amelyek hatására egyre inkább különbséget tudnak tenni az elmélyült zenehallgatás (vagyis a zene befogadása) és a háttérzene fogyasztása között.
- Csend és teljes figyelem nélkül nem jön létre élményt adó zenei befogadás. A művészi értékű zene befogadójává csak az a tanuló válik, aki teljes figyelmét képes a hallott zene felé irányítani. A befogadói kompetencia fejlesztése éppen ezért részben a figyelem készségének kialakítása és folyamatos erősítése felé irányul. Rendszeres zenehallgatás. A zeneművek zenei és zenén kívüli tartalmának, üzenetének megértéséhez szükség van a zenei élmények rendszeres biztosítására: *minden órán legyen zenehallgatás*, amely az élmény (örömszerző) funkción túl alapját adja a generatív készségek formálódásának, hiszen a generativitás a sokrétű zenei élményből fejlődik ki.
- Adekvát befogadói attitűd. A zenehallgatási anyag értő befogadását segíti az adekvát befogadói attitűd kialakítása, azaz a hallgatott zene funkciójához, stílusához és műfajához megfelelő közelítés. Lényeges, hogy a tanulók úgy hallgassanak zenét, hogy a zene különböző megnyilvánulásaihoz a zenéhez leginkább illeszkedő befogadói magatartással forduljanak.
- A befogadói kompetencia fejlesztését segíti elő elsősorban a zenében rejlő gesztusok, karakterek, érzelmek, hangulatok érzékelésének és átérésének képessége, másodsorban pedig a biztos és differenciált hallási képesség (ritmus-, dallam- és hangszínérzék) és a zenei memória. Ezeket rendszeres és nagy mennyiségű énekléssel és a generatív készségek más fejlesztő gyakorlataival alakíthatjuk.
- *Zeneelméleti és zenetörténeti alapismeretek* minden esetben a zenei befogadást segítik, az elméleti és a lexikális adatok közül elsősorban a kiválasztott művel kapcsolódókkal foglalkozunk. A lényeglátatásnak és az életszerűségnek minden esetben kulcsszerepet kell kapnia, ezért teljes mértékben mellőzendő az öncélú adatközlés és a nagy mennyiségű memorizálás. Egy szerzői életrajz ismertetésében például nem az önmagukban semmitmondó dátumok és a tartózkodási helyek felsorolása és

visszakérdezése, hanem a szerző személyiségének bemutatása, művészi és emberi élethelyzeteinek, a környezetével való kölcsönhatásának, problémáinak, sorsfordulatainak átéreztetése és mindennek művészetére gyakorolt hatása az elsődleges tartalom. Ezt helyenként megtámogathatják a jól megválasztott tényadatok (dátumok, helyszínek), mindenkor kiegészítő, tájékozódást könnyítő jelleggel. Ugyanez érvényes az elméleti ismeretekre: a formatan, az összhangzattan vagy a szolmizáció alapinformációi csak akkor válnak hasznossá, ha zenei érzetekhez kapcsolódnak, ha segítenek a gyerekeknek átérezni azokat a zenei jelenségeket, amelyekről szólnak.

2.2. Zenehallgatás

- A rendszeres és figyelmes zenehallgatással a tanulók zene iránti fogékonyságát és zenei ízlését formáljuk.
- A zenehallgatási anyag kiválasztásakor a zenei teljességre kell törekedni. Lehetőleg teljes műveket hallgassunk meg, hiszen a tanulók befogadói kompetenciáját s elsősorban zenei formaérzékét a teljes kompozíciók bemutatása fejleszti. A műalkotás egészéről kell benyomást szerezniük, mielőtt a részletekre irányítjuk a figyelmüket. Miközben a figyelem irányítása bizonyos jelentéstartalmak megvilágítása érdekében fontos, fokozottan figyeljünk arra, hogy a szempontok ne tereljék el a tanulók figyelmét a mű egészének élményszerű befogadásáról.
- A zenei stíluskorszakok tudatosítása csak a 9–10. osztály tantervének feladata.
- Zenehallgatásnál – figyelve a ma felnövő generációk vizuális igényére – törekedjünk DVD-n elérhető koncertfelvételek bemutatására is. Használjuk ki az internet és a digitális tábla lehetőségeit is.
- Az iskolai zenehallgatás célja nem lehet minden remekmű, s az összes zenei műfaj megismertetése, sokkal fontosabb a befogadói kompetenciák fejlesztése és a zenehallgatás igényének kialakítása, amely biztosítja az egész életen át tartó zenei érdeklődést. Bízunk kell abban, hogy a meg nem ismert műveket a tanulók életük folyamán megismerik, amennyiben kialakítottuk bennük az igényt az értékes művek hallgatására.
- Az iskolai zenehallgatás mellett keresni kell a lehetőséget az élő zenehallgatásra, a rendszeres hangverseny-látogatásra, és ösztönözni a tanulókat a zenei információk gyűjtésére. Rendkívül fontos, hogy a hangverseny legyen előkészített, az órákon ismerjenek meg néhány zenei témát, a művek kontextusát, majd az azt követő alkalommal beszélgetéssel segítsük az élmények feldolgozását. Használjuk ki a koncertpedagógia adta lehetőségeket!

A tanulók értékelése

A tanulói teljesítmények értékelése összhangban van a NAT-ban megfogalmazott fejlesztési követelményekkel, valamint az iskolai pedagógiai programban meghatározottakkal.

Az értékelés módjai:

- önértékelés
- csoportmunka
- szóbeli értékelés
- írásbeli értékelés
- minősítő-szelektáló értékelés (szummatív)
- összegző-lezáró értékelés (osztályozás)

Az írásbeli számonkérés formái:

írásbeli felelet, szorgalmi feladat, órai munka, csoport- munka, zenei vetélkedő

A szóbeli számonkérés formái:

felelet, éneklés

Tantárgyi struktúra és óraszámok

Óraterv: gimnázium 9–12. évfolyam				
Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Ének-zene	1	1		
Művészetek*: ének-zene			1	1

*11–12. évfolyamon a választható négy művészeti tárgy (Ének-zene, Vizuális kultúra, Dráma és tánc, Mozgóképkultúra és médiaismeret) közül iskolánk az ének-zenét és a vizuális kultúrát választotta heti 1-1 órában.

9-10. évfolyam

Az ének-zene tantárgy 9–10. évfolyamon a NAT alábbi fejlesztési területeit képviseli hatékonyan: erkölcsi nevelés, nemzeti öntudat, hazafias nevelés, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, médiatudatosságra nevelés, az önismeret és a társas kultúra fejlesztése, a testi és lelki egészségre nevelés. A kulcskompetenciák fejlesztésében pedig a következőket képes támogatni: esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség, anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, digitális kompetencia, kezdeményezőképesség, vállalkozói kompetencia, hatékony, önálló tanulás.

Ebben az életkorban a zenei stílusnak megfelelő előadásmód, a kommunikatív muzikalitás továbbfejlesztése áll a középpontban. Erdemes kisebb alkalmi együtténeklő csoportoknak is rendszeres funkcionális énekes feladatot adni (énekes néphagyomány felelevenítése, projektnapok zenei elemei, bensőséges közösségi, egyházi ünnepeken való aktív részvétel, osztályéneklési verseny, osztályindulók éneklése, „ki mit tud”, évfolyam, több évfolyam, iskolai együtténeklés stb.).

Az elsajátított népzenei anyag néptánc-élményekhez kapcsolódik. A táncmuzika lehetőség felkínálása, esetleg rendszeres, projektszerű vagy tömbösített órák formájában történő megvalósítása nagymértékben segíti a dalanyag funkcióba kerülését. Az énekes anyagban a klasszikus és populáris zenei műfajok szemelvényei mellett nagy jelentősége van a zenehallgatás anyagainak dúdoló, kísérő, csak a követés és a minél közelebbi megismerés, és nem a teljesítményszerű reprodukció igényével történő éneklésének is. A tanulók az énekelt dalok meghatározott zenei elemeit megfigyelik, tanári rávezetéssel tudatosítják, s felismerik kottaképről, esetleg tanári segítséggel reprodukálják, a zenei elemeket improvizációs és kreatív játékos feladatokkal gyakorolják.

A zenehallgatásra ajánlott zeneirodalmi műalkotások többsége nagy lélegzetű, a kerettantervben ajánlott művek közül inkább kevesebbet tanítunk, de a választott műveket alaposan és sokféle részletre kiterjedően ismertetjük. A zenehallgatási anyag előkészítése és tanítása során törekszünk az infokommunikációs társadalomban elérhető gazdag médiatartalmak felhasználására (pl. letölthető multimédiás tartalmak, különböző interpretációk összehasonlítása).

9. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Éneklés			Órakeret javasolt óra-szám 12
Előzetes tudás	Az általános iskolában megismert népzenei és műzenei szemelvények elsajátítása során kialakult éneklési képességek, zenei ismeretek.			
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, ritmus- és dallamhangszerek			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult dalanyag ébrentartása, használatával az éneklési készség fejlesztése. További dalkincs bővítés, a motivált és örömteli éneklés kialakítása.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
4-5 mű éneklése tiszta intonációval az életkori sajátosságokat figyelembe véve (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), a következő kategóriák mindegyikéből: Zeneirodalmi szemelvények, mindegyik megismert stíluskorszakból legalább egy dal vagy dalrészlet, néhány rövid zenei téma: – gregorián, – reneszánsz, – barokk, Egyszólamú és többszólamú világi és	Osztály, csoport, egyéni éneklés „a cappella” hangszerrel, szöveggel, hangzókkal, szolmizálva, egy vagy több szólamban.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, dalok szövege, költői eszközök megfigyelése a zenei kifejezésben, virágénekek, szimbolika. <i>Idegen nyelvek:</i>	Megfelelő méretű, jól szellőztethető szakterem zongora vagy piano, ritmus-hangszerek. Tankönyv Ének.- Zene	

<p>egyházi vokális anyag, és hangszeres művek témái a zenehallgatás anyagából válogatva.</p> <p>Magyar népzene és történeti dallamok (az életkornak megfelelő tematikus csoportokból válogatva):</p> <ul style="list-style-type: none"> – régi rétegű és új stílusú népdalok, – életfordulók, jeles napok dalai, – pszalmódizáló népdalok, – a táncházban énekelt népdalok, – virágénekek, diákdalok, – históriás énekek. <p>Iskolánk indulójának, a Tinódi indulónak, valamint Vas megyei népdaloknak a megtanulása.</p> <p>Más népek dalai.</p>		<p>más népek dalai eredeti szöveggel.</p>	<p>középisko -la 9-10.évfolyam Munka- füzet 9. évfolyam</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Népzene: táncház, csárdás; egyházzene (zsoltár, korál, népének,; világi zene (trubadúrének, ungarasca), dal (népdal, múdál, egyházi és világi dal, reneszánsz kórusdal, opera.</p>		

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei reprodukció Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység</p>		<p>Órakeret javasolt óra-szám 6</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Ritmikai és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlődő formaérzék, harmóniai alapkészségek.</p>		
<p>További feltételek</p>	<p>Személyi: ének-zene szakos tanár</p> <p>Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek</p>		
<p>A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai</p>	<p>A korábbi évek generatív és kreatív készségfejlesztés tevékenységeinek ismétlése a korosztály elvárható zenei képességének és jellemző érdeklődésének megfelelő zenei példákon keresztül személyiségfejlesztés.</p>		
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	<p>Tan- eszközök</p>
<p>Ritmus, metrum: Összetett és aszimmetrikus metrumokhoz kapcsolódó improvizációs gyakorlatok tapssal és ütőhangszerekkel, szabályos és szabálytalan hangsúlyozás, metrumváltások.</p>	<p>Egyéni, csoportos ének, ritmus, mozgás, hangszer, vizuális megoldások, szavak.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i>, szöveg hangsúlyok, prozódia. <i>Idegen nyelvek:</i></p>	<p>Ritmus- hangsze- rek, hang- szerek, nagy mozgástér</p>

<p>Harmónia: A dúr-moll hangsor hármashangzatainak dallam alá illesztése – gitár, zongora, basszushang éneklése – a csoportban lévő hangszer tanulók, zeneiskolások vagy különösen érdeklődő tanulók aktivizálásával. Harmonikus és diszharmonikus együtthangzás megszólaltatása (csoportban).</p> <p>Komponálás és rögtönzés összekapcsolása: Az énekes és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallamalkotási módok: recitálás – zsoltártónus, recitativo, díszítés a népzeneben és műzenében, zenei szerkesztés módok, zenei formák parafrázisa zenei és nem zenei eszközökkel: ritmus rondó, szekvencia, variáció, Egyszerű ritmus- és harmóniakíséret alkotása: osztinató, dudabasszus, orgonapont, tercelés.</p> <p>Kreatív közreműködés a tanult ritmikai, metrikai, dallami és harmóniai elemekből létrehozott és a tanult formai eszközökkel szerkesztett kompozíciók megszólaltatásában.</p> <p>Rögtönzés és komponálás egyéni és csoportos formában.</p>		<p>idegen nyelvű szövegek és fordításainak összehasonlítása a prozódia szempontjából.</p> <p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése a zenei formákon keresztül.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p>	
---	--	--	--

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Zenei szerkesztésmód (egyszólamú dallamalkotás, homofónia, polifónia). Metrumfajta (egyszerű, összetett, aszimmetrikus), szabályos és szabálytalan hangsúlyozás. Prozódia. Hármashangzatok.</p>
---------------------------------------	--

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei reprodukció Felismerő kottaolvasás, nélkülözhetetlen zeneelméleti alapismeretek</p>	<p>Órakeret javasolt óra-szám 4</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az általános iskolában megszerzett zeneelméleti alapismeretek a</p>	

	hagyományos klasszikus zenei notációról.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az eddig tanult felismerő kottaolvasási és zenei ismeretek megerősítése, rendezése az ismétlés és az összefüggések feltárása által. A további gyakorlás a befogadást és a felidézést kísérő kottakövetéssel valamint elemi szintű kottaolvasás alkalmazásával.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>Zeneelméleti alapismeretek: A zenei írásbeliség kialakulásának főbb jellemzői. A kottairás fejlődése: néhány neuma és a C kulcsok ismerete (csak információs szinten), az ötvonalas rendszertől eltérő notációk: tabulatúra.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum, tempó: Táncok ritmikai sajátosságainak megfigyelése a tánc típusok tempóbeli, metrikai és ritmikai jellemzői szempontjából: néptánc – magyar és nem magyar példák, reneszánsz és barokk táncok ezek azonosítása hallás után és kottaképről.</p> <p>Harmóniai elemek: akkordok</p> <p>Partitúra: Vokális és hangszeres partitúrák megismerése: zenehallgatás kottaképkövetéssel, témák azonosításával, előadói jelek és megvalósulás megfigyelésével, szólamok elrendeződésének ismerete.</p>	<p>Közös kottaolvasás, tábláról énekkel, lehetőség szerint egyénileg hangszerekkel. kottáról.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.</p>	<p>Ötvonalas tábla, interaktív tábla, számítógép. tankönyv.</p> <p>Munkafüzet 9. évfolyam</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Partitúra, notáció, tánc típus.,.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Befogadói kompetenciák fejlesztése			Órakeret javasolt óra-szám 4
Előzetes tudás	Korábbi évek során megszerzett kompetenciák, nyitott hozzáállás, zenei emlékek, tapasztalatok, koncertélmények.			
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadás pályáinak szélesítésével, személyes – esztétikai, intellektuális, gyakorlati – zenei élmények szerzésével, irányított és önálló feldolgozással a személyiség és az esztétikai érzék fejlesztése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>A zene rendszerezésének különböző szempontjai (pl. kronológia, műfaj, forma, funkció, abszolút zene – programzene):</p> <p>A zene kapcsolatainak feltárása a társművészetekkel, irodalommal, történelemmel, kultúrtörténettel a szintézis teremtés igényével (az egyházzene kapcsolata a liturgiával, zenei élet a főúri rezidenciákon és a nyilvános koncerttermekben, operaházakban).</p> <p>Az alkotás – zenei reprodukció – befogadás viszonya (zeneszerzés és előadó-művészet kapcsolata, komponálás/lejegyzés – improvizáció), a zene funkciói (művészi zene – szórakoztató zene, liturgia, önkifejezés, ünnepek zenéi, tánc, alkalmazott zene).</p> <p>A zenei ismeretszerzés és információgyűjtés, a zenehallgatás lehetőségei a számítógép és az internet segítségével. A felfedezés örömeinek kialakítása a folyamatos tanári tartalomközlés helyett (zeneszerzők, életutak, életművek).</p> <p>Népzene és műzene kapcsolatai.</p> <p>Átköltés, átdolgozás, feldolgozás.</p>	<p>Tanulói kutatás, információgyűjtés és könyvtár, internet segítségével, kiselőadások.</p> <p>Tanulói hangszeres bemutatás, tanári hangszeres-énekes előadás.</p> <p>Hangverseny-látogatás.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a műzene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a zene történelmi kapcsolódásai, zene a főúri rezidenciákon, zene a liturgiában, polgárosodás és a nyilvános koncerttermek, operaházak.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> zenehallgatási anyag idegen nyelven.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés,</p>	<p>Jóminőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók, számítógép internet-kapcsolattal, tankönyv,</p> <p>Munkafüzet 9. évfolyam. Zenehallgatás CD-k a gimnáziumok 9-10. évfolyama számára, hangtár, hozzáférhető hanganyag. DVD-k: koncert és operafilmek</p>	

		<p>érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Informatika:</i> információgyűjtés az internet segítségével.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népzene – műzene, világi zene – egyházzene, abszolút zene – programzene.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Zenehallgatás			Órakeret javasolt óra-szám 10
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.			
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Tájékozottság a zeneművek műfajában és a zenei stílusokban. Önálló „elemzés”, véleménykifejtés.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>Az alábbi szempontok alapján válogatott és meghallgatott zenei részletek felismerése.</p> <p>Népzene: népdal, hangszeres népzene.</p> <p>Klasszikus zene: Az európai műzene kialakulása 1750-ig. Legfontosabb stílusjegyek, műfajok, zeneszerzők. Középkor és reneszánsz – az egyszólamúságból a többszólamúság első virágkoráig (gregorián, reneszánsz műfajok: motetta, mise, madrigál). A magyar reneszánsz. Barokk – a hangszeres műfajok és az opera kialakulása (concertáló stílus, basso continuo, monódia, fúga, korál, passió) XVII–XVIII. századi magyar műzene (Kájoni-kódex, Lócsei kézirat, Vietórisz-kódex anyagából).</p>	<p>Tanulói kutatás, információ-gyűjtés könyvtár, internet segítségével, kiselőadások. Tanulói hangszeres bemutatás, tanári hangszeres-énekes előadás. Hangverseny-látogatás.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a műzene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a zene történelmi kapcsolódásai, zene a főúri rezidenciákon, zene a liturgiában, polgárosodás és a nyilvános koncerttermek, operaházak.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> zenehallgatási anyag idegen nyelven.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése</p>	<p>Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók, számítógép internet-kapcsolattal, Zenehallgatás CD-9-10. évfolyam számára, tankönyv, Munkafüzet 9. évfolyam, hangtár, hozzáférhető hanganyag, DVD-k</p>	

		többféle eszközzel. <i>Informatika:</i> zenei információgyűjtés és az internet segítségével).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Stílusjegy, műfaj.		

Zenehallgatás anyaga

Népdal, hangszeres népzene, nemzetiségek zenéje, más népek dalai.

Klasszikus zenei anyag: a repertoár nem lezárt, stíluson, zeneszerzőn belül más művel helyettesíthető.

Gregorián énekek (pl.: Dies irae, Ut queant laxis,
H. Purcell: Dido és Aeneas - opera (részletek)
Palestrina és Lassus választott művei (motetta, madrigál, mise)
Johann Sebastian Bach: János passió - korál dallam
Johann Sebastian Bach: Brandenburgi versenyek
Johann Sebastian Bach. h-moll szvit - részletek
Johann Sebastian Bach: d-moll toccata és fuga
Georg Friedrich Händel: Júdás Makkabeus - oratórium (részletek)
Georg Friedrich Händel: Messiás - Halleluja kórus
Georg Friedrich Handel: Vízizene - részletek
Antonio Vivaldi: A négy évszak – részletek
Válogatás Tinódi Sebestyén és Bakfark Bálint műveiből

A továbbhaladás feltételei

A tanulók az énekes anyagból kb. 20 dalt és műrészletet részben kottából, részben emlékezetből kifejezően énekelnek csoportosan választhatóan esetleg hangszeres előadásban. Képesek néhány dallamból (népdal, műdal, zenei téma) álló csokor felidézésére, 1-1 témán, műfajon, stílus körön belül is. Fakultatív követelmény egyszerűbb két- és háromszólamú kórusművek vagy azok részleteinek, kánonok éneklése.

A tanulók a generatív tevékenységek eredményeként érzékeljék, ismerjék fel a zenei kifejezés, a forma, műfaj és a zenei eszközök közti összefüggéseket. A kottakép elemeit és az alapvető zenei kifejezéseket ismerjék fel, értelmezzék, tanári segítséggel reprodukálják. A tanulók a megtapasztalt zenei stílusokat, korszakokat, zeneműveket (min. 10 alkotást) ismernek meg. A tanulók ismerjenek fel min. 10 alkotást.

Tudjanak tájékozódni a tanult műfajokban, stílus korszakokban.

Tudjanak különbséget tenni a világi zene, egyházzene között.

10. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Éneklés			Órakeret javasolt óra-szám 12
Előzetes tudás	Az előző években megismert népzenei és műzenei szemelvények elsajátítása során kialakult éneklési képességek, zenei ismeretek.			
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek (ritmus-, dallamhangszer, zongora)			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult dalanyag ébrentartása, használatával az éneklési készség fejlesztése. További dalkincsbővítés, a motivált és örömteli éneklés kialakítása, helyes énektechnikával és hangképzéssel. Stílusos, kifejező éneklés.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>4-5 mű éneklése tiszta intonációval és helyes hangképzéssel az életkori sajátosságokat figyelembe véve (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), a következő kategóriák mindegyikéből: Zeneirodalmi szemelvények, mindegyik megismert stíluskorszakból legalább egy dal vagy dalrészlet, néhány rövid zenei téma:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bécsi klasszikus, – romantikus, – XX. századi, kortárs. <p>Egyszólamú és többszólamú világi és egyházi vokális anyag, és hangszeres művek témái a zenehallgatás anyagából válogatva.</p> <p>Néhány populáris zenei szemelvény a zenehallgatás anyagából válogatva (lásd a magyar anyag a Zenehallgatási anyag megfelelő része).</p> <p>Magyar népzene és történeti dallamok (az életkornak megfelelő tematikus csoportokból válogatva):</p> <ul style="list-style-type: none"> – búcsúzó, keservesek, – életfordulók, jeles napok dalai, – a táncházban énekelt népdalok, – balladák, 	<p>Osztály, csoport, egyéni éneklés „a cappella” hangszerrel, szöveggel, hangzókkal, szolmizálva, egy vagy több szólamban</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, dalok szövege, költői eszközök megfigyelése a zenei kifejezésben, magyar népballadák, virágénekek, szimbolika.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> más népek dalai eredeti szöveggel.</p>	<p>Megfelelő méretű, jól szellőztethető szakterem ,zongora vagy piano, ritmus-hangszerek. Tankönyv , Munkafüzet</p>	

– verbunkos dallamok.			
Más népek dalai. Új stílusú Vas megyei népdalcsokor Békefi Antal gyűjtéséből			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népzene: ballada: jaj-nóta, sirató, táncház, népies műdal, verbunk, csárdás; egyházzene (zsoltár, korál, népének, spirituálé); dal (népdal, műdal, egyházi és világi dal, romantikus dal, szórakoztató zenei dal)		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység		Órakeret javasolt óra-szám 6
Előzetes tudás	Ritmikai és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlődő formaérzék, harmóniai alapkészségek.		
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár		
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek		
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A korábbi évek generatív és kreatív készségfejlesztés tevékenységeinek ismétlése a korosztály elvárható zenei képességének és jellemző érdeklődésének megfelelő zenei példákon keresztül személyiségfejlesztés.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan- eszközök
<p>Ritmus, metrum: Összetett és aszimmetrikus metrumokhoz kapcsolódó improvizációs gyakorlatok tapssal és ütőhangszerekkel, szabályos és szabálytalan hangsúlyozás, metrumváltások.</p> <p>Dallam: Szövegalkotás egyszerű dallamra, jellegzetes ritmusokra és „vissza”. Ismert dallamra új szöveg illesztése. Versmegzenésítés. A zenei és a szöveg hangsúlyai (prozódia) a gyakorlatban. Eredeti nyelvű szöveg és fordításainak összehasonlítása. Klasszikus és populáris műfajok. Zenei prozódia megfigyelése, reprodukciója.</p>	<p>Egyéni, csoportos ének, ritmus, mozgás, hangszer, vizuális megoldások, szavak.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i>, szövegalkotás egyszerű dallamra, versmegzenésítés, szöveg - hangsúlyok, prozódia.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> idegen nyelvű szövegek és fordításainak összehasonlítása a prozódia szempontjából.</p>	<p>Ritmus- hangsze- rek, és más hangsze- rek, nagy mozgástér .</p>

<p>Harmónia: A dúr-moll hangsor hármashangzatainak dallam alá illesztése – gitár, zongora, basszushang éneklése – a csoportban lévő hangszert tanulók, zeneiskolások vagy különösen érdeklődő tanulók aktivizálásával. Harmonikus és diszharmonikus együtthangzás megszólaltatása (csoportban).</p> <p>Komponálás és rögtönzés összekapcsolása: Az énekes és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallamalkotási módok: recitálás – zsoltártónus, recitativo, díszítés a népzeneben és műzenében, zenei szerkesztés módok, zenei formák parafrázisa zenei és nem zenei eszközökkel: ritmus rondó, szekvencia, periódus, variáció, Aranymetszés a zenében és a természetben. Ismert dallamhoz ritmuskíséret vagy adott ritmuskísérethez dallamalkotás. Egyszerű ritmus- és harmóniakíséret alkotása: osztinató, orgonapont, T-D ingamozgás, tercelés.</p> <p>Kreatív közreműködés a tanult ritmikai, metrikai, dallami és harmóniai elemekből létrehozott és a tanult formai eszközökkel szerkesztett kompozíciók megszólaltatásában.</p> <p>Rögtönzés és komponálás egyéni és csoportos formában.</p>		<p><i>Matematika:</i> absztrakt gondolkodás fejlesztése a zenei formákon keresztül.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Zenei szerkesztésmód (egyszólamú dallamalkotás, homofónia, polifónia). Metrumfajta (egyszerű, összetett, aszimmetrikus), szabályos és szabálytalan hangsúlyozás. Prozódia. Hármashangzatok.</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Felismerő kottaolvasás, nélkülözhetetlen zeneelméleti alapismeretek			Órakeret javasolt óra-szám 4
Előzetes tudás	Az előző években megszerzett zeneelméleti alapismeretek a hagyományos klasszikus zenei notációról.			
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az eddig tanult felismerő kottaolvasási és zenei ismeretek megerősítése, rendezése az ismétlés és az összefüggések feltárása által. A további gyakorlás a befogadást és a felidézést kísérő kottakövetéssel valamint elemi szintű kottaolvasás alkalmazásával.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>A kottairás fejlődése: az ötvonalas rendszertől eltérő notációk: tabulatúra, aleatorikus zene, betűs akkordjelölés.</p> <p>Ritmikai elemek, metrum, tempó: Táncok ritmikai sajátosságainak megfigyelése a tánc típusok tempóbeli, metrikai és ritmikai jellemzői szempontjából: néptánc – magyar és nem magyar példák, modern táncok, ezek azonosítása hallás után és kottaképről.</p> <p>Harmóniai elemek: akkordfűzések megfigyelése.</p> <p>Partitúra: Vokális és hangszeres partitúrák megismerése: zenehallgatás kottaképkövetéssel, témák azonosításával, előadói jelek és megvalósulás megfigyelésével, szólások elrendeződésének ismerete.</p>	Közös kottaolvasás tábláról énekkel, lehetőség szerint egyénileg hangszerekkel.	. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális jelek és jelzések használata.	Ötvonalas tábla, interaktív tábla, számítógép.tan-könyv	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Partitúra, notáció, tánc típus, .beat, swing ritmus.			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Befogadói kompetenciák fejlesztése			Órakeret javasolt óra-szám 4
Előzetes tudás	Korábbi évek során megszerzett kompetenciák, nyitott hozzáállás, zenei emlékek, tapasztalatok, koncertélmények.			
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadás pályáinak szélesítésével, személyes – esztétikai, intellektuális, gyakorlati – zenei élmények szerzésével, irányított és önálló feldolgozással a személyiség és az esztétikai érzék fejlesztése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>A zene rendszerezésének különböző szempontjai (pl. kronológia, műfaj, forma, funkció, abszolút zene – programzene):</p> <p>A zene kapcsolatainak feltárása a társművészetekkel, irodalommal, történelemmel, kultúrtörténettel a szintézis teremtés igényével (az egyházzene kapcsolata a liturgiával, zenei élet a főúri rezidenciákon és a nyilvános koncerttermekben, operaházakban).</p> <p>Az alkotás – zenei reprodukció – befogadás viszonya (zeneszerzés és előadó-művészet kapcsolata, komponálás/lejegyzés – improvizáció), a zene funkciói (művészi zene – szórakoztató zene, liturgia, önkifejezés, ünnepek zenéi, tánc, alkalmazott zene).</p> <p>A zenei ismeretszerzés és információgyűjtés, a zenehallgatás lehetőségei a számítógép és az internet segítségével. A felfedezés örömeinek kialakítása a folyamatos tanári tartalomközlés helyett (zeneszerzők, életutak, életművek).</p> <p>Műalkotás-„elemzés,” önálló véleménynyilvánítás (művészi érték-giccs).</p>	<p>Tanulói kutatás, információ-gyűjtés könyvtár, internet segítségével, kiselőadások. Tanulói hangszeres bemutatás, tanári hangszeres-énekes előadás. Hangverseny-látogatás. Elektronikus forrás.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a műzene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a zene történelmi kapcsolódásai, zene a főúri rezidenciákon, zene a liturgiában, polgárosodás és a nyilvános koncerttermek, operaházak.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> zenehallgatási anyag idegen nyelven.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i></p>	<p>Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók, számítógép internet-kapcsolattal, Zenehallgatás CD-k a 9-10. évfolyam számára, tankönyv, munkafüzet, hangtár, hozzáférhető hanganyag.</p>	

<p>Népzene és műzene kapcsolatai. A jazz és a populáris zene műfajainak kapcsolódási pontjai.</p> <p>Átköltés, átdolgozás, feldolgozás, stílusok keveredése, zenei humor, pl. komolyzenei témák megjelenése a médiában és a populáris műfajokban, világzenei példák zenei forrásai.</p> <p>Jazzhangszerek.</p> <p>Egy zeneműrészlettel való kapcsolat megadott témából választva (pl. élet, halál, születés, gyász, haza, szerelem, gúny vallás, szabadság, küzdelem, béke)</p>		<p>önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Informatika:</i> információgyűjtés az internet segítségével.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népzene – műzene, világi zene – egyházzene, abszolút zene – programzene, komolyzene-populáris zene, tánczene, filmzene, alkalmazott zene,		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Zenehallgatás		Órakeret javasolt óra-szám 10
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.		
További feltételek	<p>Személyi: ének-zene szakos tanár</p> <p>Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek</p>		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Tájékozottság a zeneművek műfajában és a zenei stílusokban. Önálló „elemzés”, véleménykifejtés.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>Az alábbi szempontok alapján válogatott és meghallgatott zenei részletek felismerése.</p> <p>Népzene: népdal, hangszeres népzene, népies műdal, cigányzene.</p> <p>Klasszikus zene: Bihari János, Lavotta János és Csermák</p>	<p>Tanulói kutatás, információgyűjtés könyvtár, internet segítségével, kiselőadások.</p> <p>Tanulói hangszeres</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a műzene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári</i></p>	<p>Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó, erősítő, hangszórók, számítógép</p>

<p>Antal verbunkos zenéje. Bécsi klasszika – a klasszikus zenei formák és műfajok (szonáta elvű formai építkezés, kamarazene, szimfónia, opera buffa), Haydn, Mozart, Beethoven. Romantika – dalciklus, hangszeres előadási darabok, opera és zenedráma (nemzeti jelleg a zenében, hangszeres virtuozitás, összművészet, az érzelmek szélsőséges megjelenítése, miniatűr kompozíciók és monumentalitás – formai és dallami jellemzők: szabad formák, kromatikus dallamalkotás, díszítés). A századforduló és a XX. század zenéje – a stílusegység felbomlása, új zenei irányzatok (impresszionizmus, verizmus, dodekafónia, avantgárd, experimentális zene, expresszionizmus, elektronikus zene). Korunk zenéje a második világháborútól napjainkig.</p> <p>A klasszikus zenén túl: a jazz műfajai a kezdetektől napjainkig, a beat és a klasszikus rock, a világzene, a szórakoztató zene műfajai, filmzene és alkalmazott zene. A mai populáris zene irányzatai. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>	<p>bemutató, tanári hangszeres-énekes előadás. Hangverseny-látogatás. Elektronikus forrás.</p>	<p><i>ismeretek:</i> a zene történelmi kapcsolódásai, zene a főúri rezidenciákon, zene a liturgiában, polgárosodás és a nyilvános koncertterem, operaházak.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> zenehallgatási anyag idegen nyelven.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel.</p> <p><i>Informatika:</i> zenei információgyűjtés és az internet segítségével).</p>	<p>internet-kapcsolattal, Zenehallgatás CD-a 9-10. évfolyam számára, tankönyv, munkafüzet Gonda János: A populáris zene antológiája, hangtár, hozzáférhető hanganyag.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Stílusjegy, műfaj.</p>		

Zenehallgatás

Népdal, hangszeres népzene, nemzetiségek zenéje, népies műdal, cigányzene, verbunkos zene, romantikus szerzők nemzeti táncai (Chopin, Brahms, Dvořák).

Klasszikus zenei anyag: stíluson, zeneszerzőn belül más művel helyettesíthető.

Joseph Haydn: Kaiser kvartett

Wolfgang Amadeus Mozart: egy választott operájának részletei

Ludwig van Beethoven: IX. (d-moll) szimfónia, Op. 125. – zárótétel - Örömmóda

Franz Schubert: Erlkönig, Op. 1. D. 328.

Felix Mendelssohn-Bartholdy: Szentivánéji álmom (Sommernachtstraum), Op. 21. - Nászinduló

Erkel Ferenc: Bánk bán – részletek

Liszt Ferenc: Les Préludes

Giuseppe Verdi: Nabucco – Rabszolgák kórusa

Wagner, Richard: A nürnbergi mesterdalnokok (Die Meistersinger von Nürnberg) – nyitány

Szergej Rahmanyinov: Vocalise, Op. 34, No. 14.

Claude Debussy: Clair de lune (Holdfény)

Maurice Ravel: Bolero.

Carl Orff: Carmina Burana

Bartók Béla: Divertimento, BB 118, 1. tétel.

Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus

Kurtág György: József Attila-törédek, Négy dal Pilinszky János verseire

Arvo Pärt: Magnificat.

Steve Reich: Zene 18 zenészre (Music for 18 Musicians).

Eötvös Péter: Mese (1968), Tücsökzene (1970).

Jazz, világzenei művek CD-DVD-felvételei

Populáris zenei szemelvények:

magyar anyag./elsősorban éneklésre/

külföldi anyag: Gonda János:A populáris zene antológiája c. kiadványból

CÍM	SZERZŐ	ELŐADÓ
A hetedik	Póka – József Attila	Hobo Blues Band
Apám hitte	Presser, Zorán – Dusán	Zorán
Az utcán	Szörényi – Bródy	Illés együttes
Azért vannak a jó barátok	Máté Péter – S. Nagy István	Máté Péter
Budapest	Cseh Tamás – Másik János – Bereményi Géza	Cseh Tamás
Európa	Varga Miklós – Varga Mihály	Varga Miklós
Felkelt a napunk...	Szörényi – Bródy	Illés együttes
Gyöngyhajú lány	Presser – Adamis	Omega
Ha én rózsaszín volnék	Szörényi – Bródy	Koncz Zsuzsa
Ha itt lennél velem	Republic együttes	Republic
Ilyenek voltunk	Kovács Ákos	Ákos
Iskolatáska	Hajdú – Demjén	Bergendy együttes
Könnyű álmot hozzon az éj	Várkonyi – Miklós	Charlie

Levél a távolból	Szörényi – Bródy	Fonográf
Mama kérlek	Bródy János	Koncz Zsuzsa
Miénk itt a tér	Presser – Adamis	LGT
Miért hagytuk, hogy így legyen	Szörényi – Bródy	Illés együttes
Mondd, hogy nem haragszol	Szörényi – Bródy	Fonográf
Most múlik pontosan	Kiss Tibor	Quimby
Ne várd a májust	Bródy János	Zorán
Nemzeti dal	Tolcsvai László – Petőfi Sándor	Tolcsvai László
Nézz az ég felé	Lerch István – Horváth Attila	Charlie
Szállj fel magasra	Gallai Péter – Köves Miklós	Piramis
Szólj rám, ha hangosan énekelek	Presser Gábor	LGT
Te majd kézen fogsz és hazavezetsz	Presser Gábor	Presser Gábor
Ugye mi jó barátok vagyunk	Presser – Dusán	LGT, Zorán, Demjén
Valaki mondja meg	Presser – Adamis	Presser Gábor
Várj, míg felkel majd a nap	Lerch – Demjén	V'Moto-Rock
Zene nélkül mit érek én	Máté Péter	Máté Péter

A továbbhaladás feltételei

A tanulók az énekes anyagból 40 dalt és műrészletet részben kottából, részben emlékezetből kifejezően énekeljenek csoportosan.

Legyenek képesek néhány dallamból (népdal, műdal, zenei téma) álló csokor felidezésére egy-egy témán, műfajon, stílus körön belül is.

Egyszerűbb két- és háromszólamú kórusművek vagy azok részletei, kánonok éneklése csoportosan, fakultatív módon.

A tanulók a generatív tevékenységek eredményeként érzékeljék, ismerjék fel a zenei kifejezés, a forma, a műfaj és a zenei eszközök közti összefüggéseket.

A kottakép elemeit és az alapvető zenei kifejezéseket ismerjék fel és értelmezzék, tanári segítséggel reprodukálják.

Legyenek képesek a műalkotások üzenetét felismerni, a bennük megjelenő sors- és magatartásmintákat értelmezni, gondolatiságukat, morális és humánus tartalmukat megérteni.

A kiemelkedő zenei műalkotások megismerése által korunk kulturális sokszínűségében igazodjanak el.

A tanulók sokféle zenei stílust, korszakot, zeneművet megismertek (min. 20 alkotás).

A tanulók ismerjenek fel minimum 20 alkotást.

Tudjanak tájékozódni a legfontosabb műfajokban és a stílus korszakokban.

A műveket kontextusba helyezve legyenek képesek saját élményeket is felidézni, választásaikat indokolják meg.

Különbséget tudjanak tenni világi zene, egyházzene, szórakoztató, alkalmazott zene, programzene, abszolút zene között.

A két év során az áttekintést segítő különböző szempontok alapján ismerjék meg a különböző zenei stílusok jellemzőit, kronológiailag és műfajilag rendezettség alakuljon ki az eddig megszerzett és ebben az időszakban kiegészített zenei ismeretekben.

MŰVÉSZETEK
ÉNEK-ZENE
11-12. évfolyam

A szabályozás szerint a gimnázium 9–10. évfolyamán kötelező tantárgy az ének-zene, míg a 11–12. évfolyamon a művészetek műveltségterület tantárgyai közül (ének-zene, dráma és tánc, vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret) az iskola döntheti el, hogy az adott órakeretből mely tantárgyakat és milyen arányban fogja tanítani. A mi iskolánk a 11–12. évfolyamon az ének-zene és a vizuális kultúra tantárgyakat választotta heti 1-1 órában.

11. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Éneklés			Órakeret javasolt óra-szám 16
Előzetes tudás	Korábbi években megszerzett kompetenciák, ismeretek, zenei élmények.			
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, ritmus- és dallamhangszerek			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult dalanyag ébren tartása, használatával az éneklési készség fejlesztése. További dalkincsbővítés, a motivált és örömteli éneklés kialakítása, helyes énektechnikával és hangképzéssel. Stílusos, kifejező, élményt adó éneklés.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
Zeneirodalmi szemelvények éneklése tiszta intonációval és helyes hangképzéssel az életkori sajátosságokat figyelembe véve (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan (vokális és hangszeres művek – 15 szemelvény). Az aktuális tevékenységhez kapcsolódó zenei anyag: – táncház, – névnapki köszöntő, – iskolai ünnepélyek, – évfordulók. Szemelvények a többszólamú énekléshez: – kánonok, – reneszánsz kórusművek,	Osztály, csoport, egyéni éneklés „a cappella” hangszerrel, szöveggel, hangzókkal, szolmizálva, egy vagy több szólamban	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegelemzés, költői képek, népdal szimbólumok. <i>Idegen nyelvek:</i> énekes anyag eredeti nyelven. <i>Etika:</i> dalanyag tartalmának üzenete.	Megfelelő méretű jól szellőztethető szakterem pianino ritmus-hangszerek. Tankönyv füzet.	

<ul style="list-style-type: none"> – népdalfeldolgozások, – más népek zenéjének többszólamú feldolgozása. <p>Néhány populáris zenei szemelvény a zenehallgatás anyagából válogatva. A szabadon rendelkezhető órákon készségfejlesztés, tiszta intonálás, a dalok gyakorlása.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A választott dalanyaghoz kapcsolódó, a műfajra és a zenei stílusra jellemző fogalmak.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Zenehallgatás			Órakeret javasolt óra-szám 20
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.			
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár			
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, hangszerek			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése, az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenében való tájékozottság, értékalkotás. Elemzés, szintetizálás véleményalkotás folyamán. Érvelés és vitakultúra fejlesztése.			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök	
<p>Az alábbi szempontok alapján válogatott és meghallgatott zenei részletek felismerése.</p> <p>A zenehallgatási anyag feldolgozásának módja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a kiválasztott zenei példa meghallgatása, – a legfontosabb zenei jellemzők kiemelése és egy részének reprodukciója (ritmus, dallam, harmónia), – a felvétel helye és ideje, az előadó(k), más kapcsolódó zenei példák, stílus meghatározása. <p>Választott témakörök:</p>	<p>Tanulói kutatás információ-gyűjtés könyvtár internet segítségével kiselőadások.</p> <p>Tanulói hangszeres és tanári hangszeres bemutatások.</p> <p>Film-és rajzfilm variációk megtekintése.</p>	<p><i>Művészetek; mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>tantárgyak közötti szintézis (a kortárs zenei élet jelenségei, a média szerepe a zenei tevékenységek megjelenítésében, zeneművek filmfeldolgozásai)</p>	<p>CD-és DVD-lejátszó erősítő hangszórók számítógép internet-kapcsolattal.</p> <p>Tankönyv füzet CD-k DVD-k video-</p>	

<p>1. Singspiel/daljáték (Mozart, Kodály) 2. Musical (Valahol Európában) 3. Rockopera (István a király) 4. Népzene és világzene</p> <p>A zenehallgatási anyag feldolgozásának szempontjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – történelmi háttér, adott stíluskorszak jellemzői, – a zeneszerző jelentősége az adott műfaj fejlődéstörténetében, – a kiválasztott mű zenei jellemzői, – a librettó, szereplők és ábrázolásuk, – a drámai kifejezés zenei eszközeinek megfigyelése <p>Zene és történelem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – magyar történelmi események korszakonként, – történelmi portrék. <p>Zene és irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> – költészet (Kodály és magyar költők versei) <p>Zene és előadó-művészet:</p> <ul style="list-style-type: none"> – alkotás, előadó-művészet és befogadás kapcsolata – előadó-művészi életpályák régen és ma (mai világhírű előadó-művészeink). <p>A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>			kazetták.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A választott modulhoz kapcsolódó fogalmak.		

Zenehallgatás

Népdal, hangszeres népzene, nemzetiségek zenéje, verbunkos zene, más népek dalai.
Klasszikus zenei anyag: a repertoár nem lezárt, stílusosan, zeneszerzõn belül más művel helyettesíthető.

XIX. századi szerzők nemzeti táncai (Chopin, Brahms, Dvořák)
Johann Sebastian Bach: C-dúr toccata adagio és fuga, BWV 582
Georg Friedrich Händel: Concerto grosso-k, Op. 6
Joseph Haydn: B-dúr vonósnégyes, Op. 6. No. 4. Hob. III:78, „A hajnal”
Wolfgang Amadeus Mozart: Requiem, K 626
Ludwig van Beethoven: G-dúr zongoraverseny I. tétel, Op. 58.

Franz Schubert: A szép molnárlány
 Felix Mendelssohn-Bartholdy: e-moll hegedűverseny, Op. 64
 Erkel Ferenc: Hunyadi László – részletek
 Liszt Ferenc: Magyar történelmi arcképek (Historische ungarische Bildnisse), S. 205
 Giuseppe Verdi: Aida – opera, részletek
 Richard Wagner: A walkür – A walkürok lovaglása
 Hector Berlioz: Fantasztikus szimfónia (Symphonie fantastique), Op. 15
 Pjotr Iljics Csajkovszkij: Olasz capriccio
 Claude Debussy: A tenger
 Arnold Schönberg: Egy varsói menekült (ein Überlebender aus Warschau), Op. 46
 Maurice Ravel: La Valse
 Kodály Zoltán: Galántai táncok
 Lajtha László: Op. 63. VII. szimfónia („Forradalom”, 1957). Eredeti címe „Mártírok siratója”

Magyar populáris zenei szemelvények

A továbbhaladás feltételei

A tanulók az énekes anyagból 20 dalt és műrészletet részben kottából, részben emlékezetből kifejezően énekelnek, csoportosan.

Képesek néhány dallamból (népdal, műdal, zenei téma) álló csokor felidézésére egy-egy témán, műfajon, stíluskörön belül is.

Egyszerűbb két- és háromszólamú kórusművek vagy azok részletei, kánonok éneklése csoportosan. (Fakultatív követelmény)

A 11. évfolyam végére a tanulók alapvető ismeretekkel rendelkeznek a zenetörténet (kronológia), a társművészetek és az ének-zene kapcsolódásáról.

A tanulók sokféle zenei stílust, korszakot, műfajt, zeneművet megismertek.

A tanulók ismerjenek fel minimum 20 alkotást.

Zenei befogadóképességük fejlődik, a befogadás pályái szélesednek a személyes – esztétikai, intellektuális, gyakorlati – zenei élmények szerzése, irányított és önálló feldolgozása által.

A cselekedtető zenei tevékenység mellett (éneklés) erőteljesebb hangsúlyt kap a zenében való tájékozottság, az értékalkotás, az elemzés, a szintetizálás és vitakultúra.

A tanulók értékazonosítási képessége fejlődik.

A zenei tevékenységük hatással van társas kapcsolatukra (osztályközösségek, iskolai közösségek).

12. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció Éneklés	Órakeret javasolt óra-szám 14
Előzetes tudás	Korábbi években megszerzett kompetenciák, ismeretek, zenei élmények.	
További feltételek	Személyi: ének-zene szakos tanár	
	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, ritmus- és dallamhangszerek	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult dalanyag ébren tartása, használatával az éneklési készség fejlesztése. További dalkincsbővítés, a motivált és örömteli éneklés kialakítása, helyes énektechnikával és hangképzéssel. Stílusos, kifejező, élményt adó éneklés.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>Zeneirodalmi szemelvények éneklése tiszta intonációval és helyes hangképzéssel az életkori sajátosságokat figyelembe véve (szükség esetén egyénre szabott kezdőhangról), a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan (vokális és hangszeres művek – 15 szemelvény). Az aktuális tevékenységhez kapcsolódó zenei anyag:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szalagavató, – ballagás, – szerenád, – koncert – évfordulók. <p>Szemelvények a többszólamú énekléshez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kánonok, – népdalfeldolgozások, – más népek zenéjének többszólamú feldolgozása. <p>Néhány populáris zenei szemelvény a zenehallgatás anyagából válogatva. A szabadon rendelkezhető órákon a ballagási dalok gyakorlása, tiszta intonálás</p>	<p>Osztály, csoport egyéni éneklés „a cappella” hangszerrel szöveggel hangzókkal szolmizálva egy vagy több szólamban</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegelemzés, költői képek, népdal szimbólumok.</p> <p><i>Idegen nyelvek:</i> énekes anyag eredeti nyelven.</p> <p><i>Etika:</i> dalanyag tartalmának üzenete.</p>	<p>Megfelelő méretű jól szellőzhető szakterem pianó hangszerrek.. Tankönyvfüzet</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A választott dalanyaghoz kapcsolódó, a műfajra és a zenei stílusra jellemző fogalmak.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás Zenehallgatás	Órakeret javasolt óra-szám 17
Előzetes tudás	A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult jellegzetes zeneművek részleteinek felismerése.	
További	Személyi: ének-zene szakos tanár	

feltételek	Tárgyi: tanterem, CD-lejátszó, ritmus- és dallamhangszerek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A befogadói kompetencia erősítése, az ismeretek kronológiai rendszerezésével. Zenében való tájékozottság, értékalkotás. Elemzés, szintetizálás véleményalkotás folyamán. Érvelés és vitakultúra fejlesztése.		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési- és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tan-eszközök
<p>Az alábbi szempontok alapján válogatott és meghallgatott zenei részletek felismerése.</p> <p>A zenehallgatási anyag feldolgozásának módja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a kiválasztott zenei példa meghallgatása, – a legfontosabb zenei jellemzők kiemelése és egy részének reprodukciója (ritmus, dallam, harmónia), – a felvétel helye és ideje, az előadó(k), más kapcsolódó zenei példák, stílus meghatározása. <p>Választott témakörök:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zene és színház 2. Balett (Bartók Béla: A fából faragott királyfi) 3. Jazztörténeti szemelvények 4. A populáris zene világa <p>A zenehallgatási anyag feldolgozásának szempontjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> – történelmi háttér, adott stíluskorszak jellemzői, – a zeneszerző jelentősége az adott műfaj fejlődéstörténetében, – a kiválasztott mű zenei jellemzői, – a librettó, szereplők és ábrázolásuk, – a drámai kifejezés zenei eszközeinek megfigyelése, <p>Zene és történelem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – világtörténelmi események korszakonként, – történelmi portrék. <p>Zene és irodalom:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dráma (Balázs Béla – Bartók Béla: A kékszakállú herceg vára, A fából faragott királyfi), 	<p>Tanulói kutatás információ-gyűjtés könyvtár internet segítségével kiselőadások. Tanulói és tanári hangszeres bemutatás.</p>	<p><i>Művészetek; mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> tantárgyak közötti szintézis (a kortárs zenei élet jelenségei, a média szerepe a zenei tevékenységek megjelenítésében, az alkalmazott zeneszerzés és zeneművészet és a kortárs művészetek kölcsönhatása).</p>	<p>Jó minőségű CD- és DVD-lejátszó erősítő hangszórók számítógép internet-kapcsolattal. CD-k DVD-k videokazetták.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – mese (Hoffmann – Csajkovszkij). <p>Zene és előadó-művészet:</p> <ul style="list-style-type: none"> – alkotás, előadó-művészet és befogadás kapcsolata, – a zeneszerzés és előadó-művészet kapcsolata (Liszt Ferenc), – egy-egy zeneszerző alkotó személyisége és életpályája (Haydn és az Esterházy család kapcsolata) <p>A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (pl. hangverseny-látogatás motivációs szerepének felhasználásával).</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A választott modulhoz kapcsolódó fogalmak.</p>		

Zenehallgatás

Népdal, hangszeres népzene, nemzetiségek zenéje, népies műdal, cigányzene, verbunkos zene
Klasszikus zenei anyag: stílusosan, zeneszerzõn belül más művel helyettesíthető.

Johann Sebastian Bach: h-moll mise – részletek, BWV 232

Válogatás Haydn, Mozart és Beethoven műveiből

Robert Schumann: Karnevál, Op. 9

Liszt Ferenc: Rigoletto parafrázis (Rigoletto Paraphrase de Concert), S.434

Johannes Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány, c-moll, Op. 80

Nyikolaj Rimszkij-Korszakov: Spanyol capriccio

Giacomo Puccini: Bohémélet (La Bohème) – opera, részletek

Szergej Rachmaninov: Nocturne

Igor Stravinsky: Tűzmadár

Bartók Béla: III. zongoraverseny, BB 127.

Bartók Béla: A fából faragott királyfi

Anton Webern: Fünf Stücke (Öt darab) zenekarra, Op. 10

Kurtág György: Négy dal Pilinszky János verseire (1975)

Pierre Boulez: Notations I–IV.

Eötvös Péter: Három nővér – opera

Magyar populáris zenei szemelvények

A fejlesztés várt eredményei a 12. évfolyam végén

A tanulók az énekes anyagból 20 dalt és műrészletet részben kottából, részben emlékezetből kifejezően énekelnek, csoportosan.

Képesek néhány dallamból (népdal, műdal, zenei téma) álló csokor felidézésére egy-egy témán, műfajon, stílus körön belül is.

Egyszerűbb két- és háromszólamú kórusművek vagy azok részletei, kánonok éneklése csoportosan. (Fakultatív követelmény.)

A 11–12. évfolyam végére a tanulók alapvető ismeretekkel rendelkeznek a zenetörténet (kronológia), a társművészetek és az ének-zene kapcsolódásáról.

Zenei befogadóképességük fejlődik, a befogadás pályái szélesednek a személyes – esztétikai, intellektuális, gyakorlati – zenei élmények szerzése, irányított és önálló feldolgozása által.

A cselekedtető zenei tevékenység mellett (éneklés) erőteljesebb hangsúlyt kap a zenében való tájékozottság, az értékalkotás, az elemzés, a szintetizálás és vitakultúra.

A tanulók értékazonosítási képessége fejlődik.

A zenei tevékenységük hatással van társas kapcsolatukra (osztályközösségek, iskolai közösségek).